

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/2630 din 16.02.2024

La nr. 30-69-1286 din 05.02.2024

Cancelaria de Stat

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (număr unic 744/CS/2023).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 (două) file.

Director

Digitally signed by Pînzari Alexandr
Date: 2024.02.16 16:33:10 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandr PÎNZARI

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/9459 din 16.02.2024

la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Cancelaria de Stat, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, [...];*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul și materialele aferente acestuia au fost plasate pentru consultare publică pe pagina web oficială a autorității publice www.cancelaria.gov.md, cât și pe portalul guvernamental de consultări publice www.particip.gov.md, la data de 04 septembrie 2023, cu stabilirea termenului limită pentru recepționarea recomandărilor până la 15 septembrie 2023, adică 10 zile lucrătoare, fapt ce corespunde prevederii statuate la art.12 alin.(2) din Legea nr.239/2008 privind transparența în

procesul decizional.

Prin urmare, apreciind acțiunea autorului de asigurare a accesului părților interesate la proiect și materialele aferente acestuia, cu stabilirea unui termen optim pentru recepționarea recomandărilor, se constată că rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate în Legea nr. 239/2008, au fost respectate în totalitate de către autor.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative „*Proiectul își propune ridicarea nivelului de aliniere a Republicii Moldova la acquis-ul Uniunii Europene urmare a obținerii statutului de stat candidat prin decizia Consiliului European din 23 iunie 2022. [...] Proiectul de lege conține prevederi privind punerea în circulație la nivel național a noilor modele de acte de identitate de tip card care vor fi eliberate cetățenilor Republicii Moldova – CARTE DE IDENTITATE și cetățenilor străini, apatrizilor, refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară – CARTE DE REZIDENȚĂ, care în mare parte vor corespunde ca formă și conținut dispozițiilor Regulamentului (CE) nr. 1030/2002 și Regulamentului (UE) 2019/1157, precum și rigorilor altor standarde europene din domeniu.*”

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, în vederea ajustării prevederilor actului normativ la dispozițiile regulamentelor UE în scopul sporirii securității cărților de identitate și permiselor de ședere, precum și instituirii unui model uniform pentru permisele de ședere pentru resortisanții țărilor terțe. Astfel, în proiect se propun următoarele amendamente:

- uniformizarea tuturor tipurilor de permise de ședere și buletine de identitate eliberate cetățenilor străini, apatrizilor, refugiaților și beneficiarilor de protecție umanitară într-un format unic, denumit „carte de rezidență”;
- emiterea cărților de identitate și cărților de rezidență în care va fi încorporat mediul de stocare electronică care va cuprinde datele din formatul tipărit, datele biometrice, mijloacele de semnătură electronică calificate și certificatele cheilor publice;
- excluderea datelor despre domiciliul/reședința temporară din conținutul actelor de identitate de uz intern, fiind intenționată crearea condițiilor tehnice care să permită în mod operativ și facil actualizarea datelor cu privire la domiciliul/reședința temporară a locuitorilor Republicii Moldova în Registrul de stat al populației, prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect).

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesul statului, în vederea armonizării cadrului normativ național la reglementările Uniunii Europene, având drept obiectiv consolidarea securității actelor de identitate ale cetățenilor Uniunii Europene, precum și instituirea unui model uniform de permis de ședere pentru resortisanții țărilor terțe. Prin urmare, se relevă că prevederile proiectului nu contravin interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) *denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) *condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*

- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației [...];
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".

Nota informativă a fost elaborată potrivit rigorilor statuate la art.30 din Legea nr.100/2017, în cuprinsul acesteia fiind specificate exhaustiv condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite cu precizarea principalelor prevederi și evidențierea elementelor noi. Astfel, considerăm că nota informativă conține o justificare suficientă pentru promovarea proiectului de act normativ.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

În nota informativă anexată la proiect, la compartimentul *Fundamentarea economico-financiară*, autorul enunță că implementarea amendamentelor propuse nu vor necesita mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat, însă modificările promovate vor determina achiziția de blanchete, de utilaje și soft, fapt ce implică cheltuieli financiare.

Subliniem că, potrivit anexei nr.1 la Legea nr.100/2017 nota informativă la proiect trebuie să descrie impactul economico-financiar, cu indicarea cheltuielilor (bugetare și nebugetare) necesare pentru implementarea prevederilor noului act normativ și, după caz, a veniturilor generate de noile reglementări. Totodată, corespunzător dispozițiilor constituționale, la art.131 alin.(6) se statuează că „Nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.” Prin urmare, se consideră necesar de completat nota informativă cu date estimative privind costurile ce urmează a fi suportate din bugetul de stat.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

- a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]
- c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative [...]
- e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]
- f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;
- g) se evită tautologiile juridice;
- h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului reglementează activitatea autorității responsabile de emiterea actelor de identitate, fiind stabilite prevederi noi ce stabilesc modul de prelevare și păstrare a amprentelor digitale, operarea obligatorie a resurselor informaționale ale autorităților/instituțiilor publice în scopul utilizării în mod automatizat a datelor necesare pentru perfectarea actelor de identitate, asigurarea securității, integrității și confidențialității datelor cu caracter personal prelucrate.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul de act normativ a fost elaborat în vederea modificării Legii nr.273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, având drept obiectiv armonizarea legislației naționale la rigorile acquis-ului Uniunii Europene, în scopul sporirii securității cărților de identitate și permiselor de ședere, precum și instituirii unui model uniform pentru permisele de ședere pentru resortisanții țărilor terțe.

Rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate în Legea nr.239/2008, au fost respectate de către autor, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect, cu stabilirea unui termen limită optim pentru recepționarea recomandărilor.

Nota informativă anexată la proiect descrie exhaustiv condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite cu precizarea principalelor prevederi și evidențierea elementelor noi. Cu toate acestea, întrucât implemenarea proiectului va implica cheltuieli financiare pentru achiziția de blanchete, de utilaje și soft, se subliniază necesitatea completării notei informative cu indicarea cheltuielilor (bugetare și nebugetare) necesare pentru implementarea prevederilor noului act normativ, în corespundere cu prevederile art.131 alin.(6) din Constituție și anexa nr.1 la Legea nr. 100/2017, or potrivit dispozițiilor constituționale „Nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.”

Prevederile proiectului sunt conforme interesului public și nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului, fiind promovate norme ce contribuie la consolidarea securității actelor de identitate ale cetățenilor Uniunii Europene, precum și instituirea unui model uniform de permis de ședere pentru resortisanții țărilor terțe.

16.02.2024

Digitally signed by Carbuni Daniela
Date: 2024.02.16 14:49:18 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Expertiza Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Daniela Carbuni , Inspector principal